

L'EPIDEMIA DE PESTA A LLISSA DE MUNT ALS ANYS 1651-1654

Miguel HEIMANN CELLA

Les zones endèmiques d'aquesta malaltia són algunes de l'Àsia i de l'Àfrica, però en aquells temps venia sempre de l'Àsia i la portaven els comerciants que havien viatjat allà.

Hi ha varies formes clíniques, la més coneguda és la bubònica, en que surten bubons (ganglis inflamats) als engonals, a les aixelles i després rebenten i surt un líquid que fa pudor, sanguinolent, de color negre.

També tenim altres formes clíniques, com són la pulmonar i al septicèmica, més difícils de diagnosticar.

Les epidèmies de pesta han estat cícliques, i la que ens afecta, la del segle XVII, va afectar al Llevant, Andalusia i Catalunya, salvant-se l'Espanya interior (1647-1654).

També hi va haver als anys 1629-1631 (Pesta Milanesa), que va entrar per la Provença i el Llenguadoc.

La Pesta de 1647 va entrar per València, després va anar cap al Sud, i més tard cap al Nord. El mateix any de 1647 la trobem a Alacant, d'on partiren dos ramals, un cap a l'interior, cap a Oriola, Múrcia, i Lorca, atacades al 1648, i un altre, marítim, cap a Màlaga, Gibraltar, Càdis, i Huelva, atacades al 1649. Des de Càdis el mal va anar per terres de Xeres, Sevilla, Còrdova, i Jaén, el mateix 1649.

En quant a la penetració del Nord, la malaltia va quedar aturada al Baix Aragó, el 1648; i el 1649 era a Alcanyís: entrant per Tortosa i el Sud de Catalunya, el 1650. El mateix any era a Girona, on sembla que va ésser continguda. En canvi, al llarg de 1651, 1652, 1653, i 1654, l'epidèmia va trencar tots els frems, i es va escampar per la major part de Catalunya i Aragó, seguint moltes vegades itineraris indesxifrables, sense excloure moltes vegades llocs per on havia passat abans.

Després aquesta pesta va passar, el 1652, de Barcelona a Mallorca i Sardenya, i, el 1656, era a Nàpoles, i no es va acabar fins el 1659.

La pesta a Catalunya va matar al 15%-20% de la població.

Morts de Pesta

A les morts de pesta correspon el 59,09% de les morts naturals documentades. A les 13 morts de pesta, corresponen, pel que fa a edat i sexe, els següents percentatges: 69,23% d'homes, 30,77% de dones.

Els anys en que la pesta afectà a la parròquia de Llussà de Munt van ésser els compresos entre 1651 i 1654, havent-hi 13 morts (9 homes i 4 dones).

Aquests morts van tenir lloc entre finals del mes de novembre de 1651 i juliol i agost de 1652, 1653 i 1654, o sigui que a l'estiu hi va haver un augment de la virulència pestífera. On van haver més morts va ésser a Can Moncau i als seus voltants.

Aquesta casa encara existeix avui en dia, però la família va desaparèixer. En la meua època de metge de poble, havia anat a visitar malalts a dita casa.

Els mesos de màxima incidència foren: 6 casos al juliol, 5 casos a l'agost, 1 cas al setembre, i 1 cas al novembre.

ANY 1651

El 29 de novembre de 1651 morí Antich Flaquer i "fou depositat en la heretat d'en Moncau per haver sospitat de mal contagios".

ANY 1652

El 27 de juliol de 1652 morí Jaume Regas, "se le enterra de nit per tenir suspita de mal contagios".

El 17 d'agost de 1652 morí Maria Espergaró "encontrada de mal contagios a les alsinas den Aguilar i se la enterra en dit lloch".

El 20 de agost de 1652 morí Pere Masmitjà "de mal contagios en el Prat d'Aguilar, fou enterrat en dit lloch".

El 22 d'agost de 1652 morí Maria Masmitjà "de mal contagios, fou enterrada en lo bach des pins d'en Aguilar".

El 22 de setembre de 1652 fou enterrat Pau Aguilar, "fill de Antoni Aguilar y fou enterrat prop de la casa en que mor de contagi".

ANY 1653

El 21 de juliol de 1653 morí Maria Moncau muller de Julià Moncau "y fou enterrada contra el corral de la casa per ser morta encontrada".

El 23 de julio de 1653 mor Fco., mosso de dita casa Moncau "y se le enterra en un camp per ser mort empestat".

El 24 de julio de 1653 morí Pau Moncau "fill de dit Julià y Maria, de edad de once anys, morí encontrat".

El 29 de juliol de 1653 morí Fco. Moncau fill.

El 9 d'agost de 1653 morí Joan Aguilar, mestre de casas de la vila de Caldes de Montbui, "mori encontrat, y així fou enterrat en un camp prop de dita casa d'en Moncau".

El 31 de agost de 1653 "mori encontrat en dita casa Isidre Unyó, fou enterrat prop de la casa d'en Moncau".

ANY 1654

El 14 de juliol de 1654 morí Margarida Moncau (donzella), "fou enterrada de nit en lo cementiri por suspita de ser morta de peste".